

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 270.

7 Ljubljani, v sredo 25. novembra 1891.

Letnik XIX.

Ljudske šole.

Govor poslanca Frana Šukljeja v državnem zboru dne 14. novembra 1891.

Častita gospóda!

Pred kratkimi urami se mi še sanjalo ni, da bodem govoril v tej debati, najmanj pa kot generalni govornik v imenu mnogih vpisanih govornikov. Da so baš mene izbrali, kar je vsekako nenavadna čast za-me, je morda nekaj več nego samo naključje, in velik list, prvo glasilo levičarjev, je danes morda prav imel, da jaz mej svojimi narodnimi sotovariši v parlamentu gledé narodnosti gojim najzmernejše nazore. (Prav res! na desnici.) Ravno zaradi tega se me morda izbrali, da vzlic temu mišljenju (Odobranje na desnici), vzlic zmernosti (Živahno odobranje na desnici) v imenu razžaljene narodnosti (Ponovljeno živahno odobranje na desnici) in v imenu našega svetega pravnega prepričanja odgovorim na besede, katere smo včeraj slišali z vladne klopi, na besede, o katerih lahko rečem, da jih Slovenci nismo pričakovali; tem manj pa še od te vlade zaslužili. (Odobranje na desnici.)

Gospóda moja! Prizadeval si bodem, biti kolikor mogoče miren, prizadeval si bodem tembolj, ker je včeraj gospod minister govoril z veliko in ne utemeljeno, rekel bi, strastno razdraženostjo (Prav res!), kar k sreči nismo vajeni slišati s tacega mesta vsak dan.

V stvarnem oziru ne bodem obširno govoril, pa to ni moja krivda. Gospod učni minister je jako malo stvarnega povedal. (Prav res! na desnici.) Dejanjsko je prezrl važne stvari, katerih v tej debati ni manjkalo. Opozorim le na velevažna vprašanja, katera je sprožil častiti gospod Kohler, in na polemiko, katero je začel poslanec dr. pl. Kraus. (Tako je! na desnici.) Ti temeljni problemi mu niso bili mari, govoril je včeraj tako, kakor bi bil v tej debati govoril jedini govornik ljubljanskih kmečkih občin, in tudi tu moram reči, da je postopal z neko povsem čudno izbirčnostjo.

Gospod poslanec Klun je v svojem govoru marsikaj omenil, čemur se stvarni značaj odrekati ne da. (Tako je! na desnici.) In komaj jedno stvar je minister omenil. Opozorim le na ono točko Klunovega govora, ki se tiče ljudskih šol v Trstu. To vprašanje je moral avstrijski učni minister razmotravati tudi z državnega stališča. Gospod posl. Klun je povedal, da mnogo tisoč Slovencev v Trstu nima nobene javne ljudske šole. Nad 1400 starišev je prosilo za slovensko ljudsko šolo. Potreba take šole je že s tem dokazana, da ima zasebna šola, ki se je pred malo leti iz naših pičlih sredstev osnovala v Trstu, po tem kratkem času že štiri razrede in nad 400 učencev! (Čujte na desnici.) Gospod učni minister o tem niti besedice ni črnil. V svojih olimpskih visočinah se tudi ni dal motiti s premišljevanjem, je li v avstrijskem interesu, če se slovenski narod na jadranskih obalah v svojem trdem boju za obstanek brez pomoči vtopi v italijanski povodnji. (Prav res je! na desnici.)

Gospod poslanec Klun je s konkretnimi podatki, z gradivom iz aktov in s številkami pojasnil, kako je ljudsko šolstvo na Koroškem. Povedal je, kako pomanjkljivo je izobraženje učiteljev in pa da učitelji na šolah, Slovincem namenjenih, še materinega jezika otrok dovolj ne znajo. Gospod minister se ni potrudil, da bi bil odgovoril na te točne podatke. Kaj je pa prav za prav povedal?

Gospóda moja! Če analizujete ves ta govor, vidite, da se tretjina tiče le postranskih stvari, katere je omenil posl. Klun, in so le olepšane z malovrednimi dovtipi, potem so pa občni izreki, ki nekateri ničesa ne povedó, drugi so pa razžaljivi za avstrijske nenemške narode (Živahno odobranje na desnici) in ostanek, bore ostanek so pa stvari, o katerih bi šolnik le zmajal z ramami, politik bi se pa moral čuditi, da v pravni državi, kakoršna je Avstrija (Klici: Kakoršna bi morala biti!), katera ima v svoji ustavi zagotovljeno enakopravnost vseh narodov, more vladni zastopnik razvijati nazore, ki žalijo pravni čut avstrijskih narodov. (Živahno odobranje na desnici.)

Gospoda moja, kaj je pač gospod Klun tacega povedal, da je tako razburilo njega ekscelenco? Je li morda gospod Klun kaj neizmernega zahteval, je li morda za koroške Slovence zahteval kdo ve koliko velikih šol in akademij znanostij!

Ne, on ni drugzega hotel imeti, da tudi za koroške Slovence vsaj v področju ljudske šole obvelja člen 19. državnih osnovnih zakonov, da se v ljudski šoli ne prezira materinščina, temveč uvede za učni jezik.

Jaz sem šolnik; ponašam se s tem, da sem, in priznati moram, da bi se sramoval baš pred seboj in svojo pedagogično zavestjo, ko bi moral v tako odličnem zboru dokazovati, da je uspešen pouk mogoč le na podlagi materinščine. Učni smoter ljudskih šol postavili smo tako visoko, da se doseči more le tedaj, če se poučuje na podlagi onega jezika, v katerem se razvija pojmovanje učencev. O tem torej ne bodem dalje govoril.

Kar se tiče državnopravnega vprašanja, mi ni treba ničesa govoriti. Vprašam gospoda učnega ministra, mu je li znan tretji odstavek člena 19. državnih osnovnih zakonov. Jaz vsaj mislim, da mu je znan.

Tu se pravi (čita): „V deželah, v katerih živi več narodov, morajo se javne učilnice tako vravnati, da dobiva vsak teh narodov potrebna sredstva za izobraženje v svojem jeziku, ne da bi se silil učiti še drugzega deželnega jezika.“

Preidem k stvarnim argumentom, katere je navel gospod naučni minister, le žal mi je, da o tem ne morem več govoriti, kajti g. učni minister je jako malo stvarnega povedal.

Govorilo se je o pritožbi šentjakobske občine v Rožni dolini. Kdor me bolje pozna, vé, da nesem sentimentalne nravi. Reči pa moram odkritosrčno, da me je razburilo, ko sem poslušal, s kakimi težavami se ta občina že trinajst let bori za ustavno zagotovljeno pravo. Čudno je pa, da so nekateri gospodje, ki hočejo za liberalne veljati, pri tem zbijati neslane dovtype. Gospod minister je ostal hladen in miren, ko se je popisovalo, da se občina po-

LISTEK.

Družba sv. Mohorja 1. 1891.

I.

„Kaj čast in slava vaša je, Narodilè temnega obzorja?“ — Postojnska jama naša je, Pa „Družba sv. Mohorja“.

Lahkó se res ponašamo S to družbo sv. Mohorja; Kje je na sveti, vprašamo, Enaka, da ne rečem, gorja?«

Tako póje dunajski „Peter Samotar v svojem „Drobižu“ (str. 31—32.); in zarés, mož jo je zadél! Z upravičenim ponosom smemo kazati na to svojo prekorigo družbo, ki se, liki zdravo, čvrsto drevo na dobrem zemljišču od leta do leta lepše, krasneje razvija, leto za letom donaša boljše, čvrstejšega sadú! Kakor od drevesa jeseni pričakujemo in zahtevamo obilega, slastnega sadú — tako nam daje tudi naš velehran družbe sv. Mohorja ob jeseni svoj lep in krepek sad: šest lepih knjig, lepih po zvnanjem, dobrih in krepkih po vsebini. In kakor se živahni otročiči po zimí, ko je otrpnela vsa na-

rava, ko je pod milim nebom tako nekako pusto in neprijetno, srčno razveselè rudečih jabolk, rumenih hrušk, — tako se veselè odrasli fantje in deklice, možjé in žene sadú, katerega jim je obrodilo naše „verskonarodno drevo“, veselè se Mohorjevih knjig! Strastno prebirajo ob dolgih zimskih večerih mične povesti, životopise, poučne sestavke, kratkočasnice itd. In tako se po širni domovini razveseljuje, poučuje in blaži slovenski ljud, zlasti pa naš up boljše bodočnosti — ljuba slovenska mladina.

Zató je naša „družba sv. Mohorja“ za razvitek slovenske narodnosti tolikega pomena, — in nje napredek dokaz splošnega napredka slovenskega naroda! Da bi Slovenci ne imeli „družbe sv. Mohorja,“ kje bi dandanes bili že z omiko slovenskega ljudstva?

Seme, ki sta ga v rodovitna slovenska tla položila nepozabna nam probuditelja, največja dobrotnika slovenskega naroda, svečenika A. M. Slomšek in A. Einspieler, gojili pa blagi slovenski domoljubi, zlasti za družbo neumorno delavna slovenska duhovščina, — seme to obrodilo je že več nego stotisočeren sad, — sad, ki se s kratka ne dá popisati! Da bi vladika Slomšek, in „oče koroških Slovencev,“ Einspieler za narod slovenski ne učinila ničesar drugzega, nego da sta

ustanovila družbo sv. Mohorja, imeni njuni bi sloveli in sloveti bi morali vedno, dokler še bije kako zavedno slovensko srcé. Vsak probujeni Slovenec mora namreč živo čutiti, kakšna neprecenljiva dobrota nam je naš prvi književni zavod. Vsak Slovenec se torej tudi srčno veselí čvrstejšega napredka, ki ga opazujemo pri družbi sv. Mohorja leto za letom.

Velikansk korak naprej storila je družba posebno letošnje leto: prekoračila je znatno jubilejno število 50.000 udov! —

Ne bodemo tú strokovnjaški ocenjevali letošnjih družbenih knjig; to prepuščamo poklicanim ocenjevalcem. Namen je nam le podati obris družbenega gibanja in delovanja v letošnjem letu.

Najdrznejši upi marsikaterega slovenskega domoljuba so preseženi z letošnjim številom Mohorjanov. 51.827 udov so letos našeli. Ko se je tá vesela vèst po časnikih javljala slovenskemu občinstvu, — tedaj se je izvéstno vsakdo srčno zveselil in zahvalil Boga, ki je družbi dal tolik vspeh!

Družba šteje po posameznih škofijah udov:

1. Goriška nadškofija 5848 (+ 29).
2. Krška škofija 4362 (+ 242).
3. Lavantinska škofija 16744 (+1251).
4. Ljubljanska škofija 20726 (+1853).

ganja že trinajst let za to, kar jej gre po ustavi. Da celó malo pošalil se je in posrečilo se mu je vzbuditi živahno zadovoljnost gospoda posl. Svobode. (Veselost na desnici.)

Pri tej priložnosti je rabil besedo, ki se mora vsakemu jako čudna zdeti, če se pomisli, da se občina že 13 let poganja za pravico, da je nastopila zakonito pot in napela vse sile in vendar vsled nerazumljivih in neverjetnih zvijač in spletk učna uprava ni prišla do tega, da bi odločila v tem slučaju. Pri taci razmerah je mislil gospod minister, da je opravičen očitati poslanecu ljubljanskih kmečkih občin, ki je o tej stvari govoril, in ga zavrnil, „da je tem organom ali tem oblastvom kar tako očitati pristransko postopanje v šolskih zadevah“. (Smeh na desnici.) Besede sem navedel doslovno. Torej kar tako!

Gospóda moja! Vajen sem videti v avstrijskem ministru varuha zakona. Tu gre za očitno rušenje zakona in njega ekscelencija je kar poslanca zavrnil s tem, da je oblastvom kar tje v en dan očitati pristransko postopanje v šolskih zadevah.

Ostalo pa ni jedino pri tej občini. Ne le šentjakobska občina v Rožni dolini, temveč tudi občina Blače in Tolsti Vrh, ki je tudi se pritožila, tukaj ne pride v poštev. Pa njega ekscelencija rekel je nekaj, za kar sem mu jako hvaležen s svojega stališča. Tolikokrat slišim staro pesem, in bojim se, da častiti gospod generalni govornik pro, gospod tovariš s Koroškega zopet ne bode opustil prilike, da ne bi pripovedoval, kako je koroško slovensko prebivalstvo veselo sedanjih razmer. (Veselost na desnici.) Njega ekscelencija je pa včeraj navel nasproten dokaz, kajti omenil je, da je došlo 33 pritožb od slovenskih občin. Čudno pa se mi je zdelo, da ni nič povedal o vsebini teh pritožb, temveč je le neko stransko stvar poudarjal. (Prav res! na desnici.) Povedal je, da je teh 33 občin iskalo zbiralnico za te prošnje in da je katoliško-politično in gospodarsko društvo prevzelo to zbiranje.

To se je nalašč povedalo, kajti njega ekscelencija je posebno naglašal besedo „gospodarsko“. Toda jaz mislim, da je ta stvar gospoda učnega ministra jako malo brigala. Njem mora biti na tem, so li pritožbe utemeljene (Odobranje na desnici), če dotični občinski sklepi prihajajo od kompetentnih faktorjev in so se na pravi način sklenili. Kdo je izročil prošnje, to je postranska stvar, to je nekaj, kar stvari nič ne premeni. Je li prošnje izročilo kako politično društvo — v katerega delokrog spadajo take stvari — kak poslanec, kak zasebnik, ali pa dotična občina sama, to je za pravno rešitev brez vsega pomena. (Tako je! na desnici.) Njega ekscelencija je k temu pristavil nekaj besed, katerih smisel pa ni bil prav jasen.

Rekel je v svojem govoru (čita): „Morda bi vprašanje ne bilo baš neumestno, kako da je katoliško politično in gospodarsko društvo v Celovcu bila zbiralnica za te prošnje 33 občin? Tega vprašanja ne bodem stavil. Zdi se mi, da bodo to vprašanje stavili drugje (Čujte, čujte! na desnici), kjer ne bodo na to dali le pravega odgovora, temveč bodo tudi [primerno ukrenili]. (Klici na desnici: Policija!)

5. Tržaško-koperska škofija . . .	2511 (+ 125).
6. Sekovska škofija	295 (+ 46).
7. Somboteljska škofija	158 (+ 34).
8. Zagrebška nadškofija	406 (+ 48).
9. Senjska škofija	134 (+ 31).
10. Poreška škofija	76 (+ 8).
11. Videmska nadškofija	150 (+ 10).
12. Razni kraji	157 (+ 3).
13. Amerika	260 (+ 63).

Vkupe tedaj 51.827 udov, in sicer 775 do-smrtnih in 51.052 letnih, 3743 udov več, kakor lani. — V vseh škofijah, koder koli živijo verni Slovenci, je družba lepo napredovala, v znamenje kako svoje korenine vedno bolj zasaja med slovenski narod.

Največ napredovala je, kakor kažejo številke, ljubljanska škofija; in tako je tudi čisto prav! Dežela, središče Slovencev, bodi drugim ob meji povsod in vselej vzor! — Za ljubljansko jako vro koraka lavantinska škofija, ki je že prej štela 15.493 članov, a letos kar nakráť za 1251 več! To nam je razveseljiv dokaz, da med štajerskimi Slovenci še vedno krepko živi duh prvega mariborskega škofa Slomškega.

(Dalje sledi.)

Smisel teh besed ni prav jasen. Če imajo besede kaj smisla, so prav navadno pretenje. Njega ekscelencija pa lahko zagotovim, da s pretenjami in nasilnimi naredbami nas ne bode ostrasil v našem delovanju. (Živahno odobravanje in ploskanje od strani govornikovih somišljenikov.) (Konec sledi.)

Odkod — kako — kam?

VII.

Brezdomovinci.

Bekli smo že preje: „Kolikorkrat zinete katero o veri, vselej se vrezete.“ Slomšekov izrek, ki smo ga že prej navedli, bil bi zopet tukaj umesten, da najbolj prebrisana glava slabo govori o svetih rečeh, ako ima z brezverstvom poparjeno srce. Slabi pridigarji taki, katerim z navidezno gorečnostjo za božjo čast uide raz jezik najostudnejša blasfemija! Tako farizejstvo jim ne hasne mnogo, saj jim nikdo ne veruje. Zato drugi raje brez krinke pridigarske delajo za svoj smoter in se kažejo svetu v pravi barvi. To je vsaj v tem oziru pošteno. Take je prav: „iz oči v oči“ si glejmo na bojišču; nič zakotnega prikrivanja ni treba!

Da bi „izpodnesli noge“ duhovnikom, izmislili so si „Narodovci“ drug pripomoček. Pogreli so staro laž o „brezdomovinstvu“ duhovnikov, kar so svoje dni že Bleiweisu (!) in njegovi stranki predbacivali. Na to očitje je odgovoril Bleiweis v „Novicah“ (l. 1873. str. 197.): „Kako kratke politične modrosti so politikarji „Slov. Naroda“, priča to, da si hočejo lastne hruške peči s perfidnimi pretvezami, da vsi tisti, ki ne trobijo v piškavi rog „Naroda“, so se izneverili slovenskemu programu! Starodavni slovenski program: „Za vero, dom, cesarja“ ostane nam in vsem našim nepremakljivo vodilo. Pod to zastavo se borijo tudi za vse to, kar „Narodovci“, in so se borili že davno pred njimi; ali tudi bramba pravic naše svete vere in vsega, kar je ž njo v zvezi, je nam ostalo v programu. „Narodovci“ pa so jo eskamotirali iz svojega — in se drznejo zdaj celo kričati, da smo se mi izneverili slovenskemu programu! Ker poguma nimajo, svoj program tako določno svetu oklicati kakor „Tagblatt“ in drugi listi enake baže, iščejo nepoštenih pretvez. Žalostna majka Slovenija!“

Tako Bteiweis o izmišljenem brezdomovinstvu konservativne stranke. Zdi se nam vsaka beseda odveč, s katero bi hoteli dokazovati rodoljubje slovenske duhovščine. Liberalci s to pretvezo ste se zopet bridko opekli. Dolžeč nas brezdomovinstva, tajite to, kar je znano vsemu svetu, o čemer doslej nikdo ni dvomil in tudi sedaj ne dvomi, in kar tudi vi, gospóda „Narodova“, sami sebi ne verjame! Zgodovina slovenska je v tako tesni zvezi z duhovniki, da je vse natolcevanje zaman. Naš narod je, hvala Bogu, večinoma še tako značajan, da ne bo svojim, za Bogom največjim dobrotnikom povračal njih neumornega truda s toliko nehvaležnostjo, v katero ga hočete zapeljati.

Le par besed v zagovor, ker „z volkom se mora tuliti“. Odgovori, liberalna garda, na vprašanje: „Kje in kaj bi bil sedaj slovenski narod, ko bi ne imel duhovščine?“ Slomšek piše: „Bila je sveta cerkev do sedaj edina varhinja, dojnica in mati naše narodnosti in jezika našega; le ona je začela izobraževati narode slovanske, v nemati jim luč izveličanske omike; le ona nam je ohranila in zabranila iskrico slovensčine mile, da je nemili nemškutarji zadušili niso. Hvaležni torej ostani nimo sinitoliki materi, sveti cerkvi, hoče nam tudi ona mati ostati. Vsaka nevera bila bi nam tudi v omiki narodnile pisana mamica — mačuha.“

Ko so do malega vsi stanovi spremili k grobu skoro zamorjeni narod slovenski, „duhovnik se ni udeležil pogreba“. Posredno in neposredno mu je bil dobrotnik in učitelj in prvi je bil duhovniški stan, ki je za svoj narod zahteval pametne — šolska osnove; dal mu je blagoslov, ko je speči narod probudil silne trombe glas, duh novega veka, angel svobode.“ (Apih. Slovenci itd. str. 6.)

Ali čujete, liberalci, komu se ima narod slovenski vse zahvaliti? Katoliški cerkvi —, katero sedaj psujete in grđite, kolikor morete, vi nehvaležniki! Da so duhovniki orali ledino na našem političnem in slovstvenem polju, da so bili isti duhovniki pravi „narodni mučeniki“, ko so ljudje vaše baže še čvrsto ob nemškutarski zvonce bili, da je

doslej večina slovenskih pisateljev duhovnikov, to tudi vam menda ni neznan. Kaj pa tista razupita „mrtva roka“, katero je bojda tako težko odpreti? Gospóda, kakšni so dohodki duhovnikov, kakšni so nekdanji bili — kakšni pa so vaši? Kakšna je duhovniška pokojnina v primeri z vašo? Častitljivi starčki, ki so v borbi za sveto stvar, v skrbi očetovski blagor svojih ovčic žrtvovali vse, kar so imeli, opešali na duhu in telesu, na večer svojega življenja često nimajo prostorčka, kamor bi naslonili svojo trudno glavo. Pa poglejmo vendar, kaj so naredili „ubogi črnosuknarji“ s svojimi težko prihranjenimi groši za narod, in kaj ste storili vi? Brez duhovnikov se do najnovjših časov ni moglo nič storiti, in še sedaj, ko nas podite z bičem iz vseh zborov, trkate vedno na naša vrata z milim „praesta quaesumus“. Mogel bi naštetati celo vrsto duhovnikov, ki dajo leto za letom ogromne svote narodu svojemu v blagor in za druge dobrodelne namene, da, nekateri skoro vse svoje dohodke, da sami ubožno živé. Lahko bi imenoval imena, a vem, da bi ne mogel hujše žaliti teh gospodov, nego s tem objavljenjem; zapisana pa so njih imena v knjigi življenja. Seveda vam je le oni narodnjak, ki dá kak krajcar na plesiščih, v gledališčih in pri drugih enakih zabavah. Kdor čvrsto pije in vpije, oni je napredni narodnjak po vašem kopitu. Vsak najmanjši darek, katerega razven tega daste le moralno prisiljeni, obesite na veliki zvon in razbobnate po svetu.

Gospóda, kaj pa pogorelci, po toči in povodnji poškodovani slovenski oratarji, ubogi dijaki in druga mladina, naša nada, kaj pa ti? Ali ni najlepši dar na altarcu domovine, ako se usmili kdo zapuščenih sirot, katerim često smrt gladu sedi na vratu? Toda kdo bi se menil za te sajaste, strgane berače? Čim dalje od njih, tem bolje! „Mi jim ne moremo pomagati!“ odrezal bi se trdo nekdo iz vaše garde. Gospóda, ko bi vedeli, kaj žrtvuje duhovščina za te uboge slovenske trpine; le poglejte n. pr. v dijaško kuhinjo, katere podporniki so večinoma duhovniki.

Torej kje je tista „mrtva roka“? Tega pa nikar več ne pričakujte, da bi duhovniki še v prihodnje sami sebi pletli bič!

Povejte nam, koliko duhovnikov slovenskih se je doslej izneverilo svojemu narodu? Koliko izmed njih je volilo nemškutarje? Koliko jih je sledilo Fústerju? Poglejmo pa v vaš tabor! Koliko je bilo nekdanj navdušenih Slovencev, ki so se prelevili pozneje, ko je jela briti drugačna sapa, v najhujše sovrahe lastnega rodu! In ti poturice so bili iz vašega tabora! Častilakomni, vladohlepni, vročekrvni so bili do skrajnosti; kdor je jim več ponudil, njegovi so bili. Ker se jim doma ni dovolj plačevalo, iskali so boljše sreče v nasprotnem taboru. Imen mi ni treba navajati!

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. novembra.

Notranje dežele.

Delegacije. V budžetnem odseku avstrijske delegacije je grof Kalnoky razložil, da se vrše pogajanja zastran nameščenja tehničnih atašejev pri veleposlaništvih in poslaništvih. Vlada je že povprašala tudi v Berlinu, kako je s to stvarjo, kajti Nemci že imajo take atašaje. — Minister Kallay je pa razložil delegatom, kake so razmere v Bosni in Hercegovini. Mej drugim je povedal, da se je v poslednjih osmih letih izselilo 11.000 ljudij, kar gotovo ni baš posebno veliko. To je pa bilo potrebno povedati, ker nekateri srbski listi prinašajo jako pretirane vesti o izseljevanju mahomedancev iz teh dveh dežel. Tako je neki srbski list trdil, da se je samo letos izselilo preko Srbije 59.000 ljudij iz Bosne. Neprevidni ljudje so to verjeli. Kdor je stvar dobro premislil, je seveda vedel, da je laž, kajti to bi bili morali več mesecev ljudi na ladjah prevazati iz Gradiške v Beligrad, in to bi tudi drugi bili izvedeli, ne le srbski časnikarji. Drugi srbski list je pa celó pisal, da se je iz zasedenih dežel izselilo 600.000 mahomedancev. To debelo laž so ponatisnili nekateri francoski in ruski listi, če tudi je bila naravnost smešna, kajti v Bosni in Hercegovini je v vsem le kakih 500.000 mahomedancev, torej bi se bili morali vsi izseliti. Minister je celó konstatoval, da se mahomedansko prebivalstvo v deželi množi. V narodnem gospodarstvu je povsod opažati velik napredek. Samo nekaj smo pogrešali v njegovem govoru, odpravo tretjine namreč. Ta ovira vsak napredek v deželi in je kriva nezadovoljnosti kristijanskega prebivalstva.

Večina. Mej vodjami raznih frakcij vrše se pogajanja ob osnovi nove večine. Ta pogajanja pa ne obetajo posebnega uspeha. V političnem oziru je veselo znamenje, da Poljski neso za Plenerjev

predlog. S tem dajo levičarjem naravnost razumeti, da ne hrepene po zvezi z njimi, da jim je sploh ljubše, da Plener ne postane finančni minister. Poročila o ministerskih premembah so prenapljena. Sedanja vlada boče najbrž ostala, dokler se nova večina ne osnuje. To pa se ne boče tako hitro zgodilo, ker vlada stvar bolj ovira, nego pa pospešuje.

Ogersko. Kako dobro so podkovani v politiki gospodje v Gospodskih ulicah, pokazal je zopet večrajšnji „Narod“. Prav resno trdi, da so ogerski Košutovci drugim narodnostim pravičnejši, nego liberalci. Toda zgodovina od leta 1867 dokazuje nasprotno. Opetovano so baš Košutovci zaganjali se v vlado, da premalo stori za pomadjarjenje. Tudi je ta stranka najbolj silila 1877. in 1878. leta, da naj Avstro-Ogerska z orožjem prepreči osvobojenje balkanskih Slovanov. Tega mi ne tajimo, da Košutovci sedaj pred volitvami obetajo Nemadjarom marsikaj, ali le pred volitvami. Kdor količkaj pozna politične razmere, mora pritrditi, da bi ogerski Slovani prišli z dežja pod kap, ko bi Košutovci dobili večino.

Vnanje države.

Srbija. Srbski listi jako neprijazno pišejo proti Avstriji, ker se je grof Kalnoky nepovoljnejše v ogerske delegacije odseku izrekel o Srbiji nego o Bolgariji. Jezé se, da je Avstrija bolj naklonjena Bolgarom, ki so rušili berlinski dogovor, nego Srbom. Vladni in naprednjaški listi pišejo vsaj v dostojni obliki, dočim nezavisni listi rabijo jako nedostojne izraze.

Pravoslavni carigradski patrijarh. Izvolitev Neofita carigradskim patrijarhom ni bila po volji Rusiji, ki bi bila rada, da bi bil zopet voljen Joahim III., ki je že bil patrijarh, pa se je odpovedal. Neofitov oče je bil svečenik. Nov patrijarh je študiral v duhovskem semenišču v Carigradu, potem pa na nekem nemškem vseučilišču. Neofit je bolgarskega rodu, če tudi je svečenik grške cerkve. To daje upanje, da boče pogladil pot sporazumljenju mej grško in bolgarsko cerkvijo, kar bi bilo velike politične važnosti. Mej rusko-turško vojno je bil metropolit v Plovdivu, pozneje pa v Drinopolju, Pelagoniji in Nikopolisu. Njem so torej dobro znane težnje bolgarskega naroda. Hvalijo ga, da je zmeren in previden mož, kateri ne boče delal nobenih političnih preprirov.

Rusija. Giers je na svojem potovanju sešel se z italijanskimi, francoskimi in nemškimi vladnimi krogi. Kaj se je z njimi pogovarjal, to je tajnost. Ko je bil v Italiji, so ruski listi hoteli vedeti, da skuša Italijo odvrniti od trodržavne zveze. Ko se je napovedalo potovanje v Pariz, bili so ravno tisti lisi navdušeni za zvezo s Francijo, sedaj, ko je v Berlinu, pa vedo povedati o zblizanju mej Nemčijo in Rusijo in temu pripisujejo veliko politično važnost. Kaj gotovega pač nikdo ne vé, le to je jasno, da se Rusija še ni odločila na nobeno stran in se drži politike proste roke. Giers je na svojem potovanju najbrž poizvedoval, kako sodijo vladni krogi v Rimu, Parizu in Berlinu v vzhodni politiki.

Brazilijska. Vstajniki so bili podrli železnice, da bi vlada ne mogla poslati čet na jug. Na to je pa buknil ustanek v glavnem mestu in naredil konec Fonsecavem diktatorstvu. Predsedniške posle prevzel je v smislu ustavnih določb podpredsednik Peixoto, ki boče menda sklical razpuščen kongres, kateri boče vse potrebno ukrenil. Sedaj je pričakovati, da boče nekaj časa mir v deželi, dokler kak nezadovoljen general ne uprizori novih nemirov.

Izvirni dopisi.

Iz Celovca, 23. novembra. (Je li nam nemščina res toliko potrebna?) „Za koroške Slovence je znanje nemškega jezika potrebno tudi iz gospodarskih razlogov.“ — Tako je poudarjal g. naučni minister baron Gautsch dné 13. t. m. v državnem zboru, češ, da boče tako kar skratka pobil vse razloge, s kojimi so slovenski gg. državni poslanci grajali šolske razmere na slovenskem Koroškem.

Gosp. naučni minister pa s svojimi besedami ni povedal ničesar novega, ampak pogrél le staro trditev, katera se leto za leto spravljá na dan v deželnozborski dvorani celovški, in katero moremo brati malone vsak teden v tukajšnjem „leib-journal“-u nemških liberalcev.

Z zgornjo trditvijo hotel je gosp. minister opravičiti sedanjo našo šolsko upravo, po kateri imajo naše ljudske šole le namen, slovenski deci vbijati blaženo nemščino v glave ter nemški „kulturi“ gladiti pot med Slovence.

Toda navedeni razlog nikakor ne more in ne sme obveljati. Osem let naj slovenska mladež pohaja nemške šole, trati zlati čas mladosti le v to, da se priučí nekaterim nemškim besedam, a zbog nemščine v nemar pušča druge za življenje neobhodno potrebne vednosti, v nemar pušča potrebno bistrenje uma in blaženje srca?!

Res žalosten je sad, ki ga obrodé naše šole! Neznosna britkost tare za deco svojo skrbnega očeta, če vidi, da se njegov otrok v šoli ne more dosti naučiti, ker otrok učitelja, učitelj pa otroka ne razume; če vidi, kako otrok po osmih letih zapušča šolo, ne da bi se priučil nemščini, niti svoji materinščini, — da je zato ves ta čas povsem zgubljen!

„Koroški Slovenci brez nemščine ne morejo živeti,“ to so prazne, a vselej ponovljene čenče naših narodnih nasprotnikov. Je pa temu res tako, je nam res nemščina potrebnejša od vsakdanjega kruha, res li brez nje ne moremo doseči nebeškega veselja, kakor v jednomer trdé naši nemški „liberalci“?

Nikakor ne!

Poznamo dosti slovenskih kmetov, ki ne znajo nemške besede, pa so vendar, in še dobri gospodarji brez dolgov in brez gládú; pri poštemem delu učakali so visoko starost, ne da bi bili zmožni nemškega jezika!

Slovenci so večidel kmetovalci in se živijo od tega, kar jim zemlja rodi, ne pa od nemščine, ki jih niti jedenkrat ne nasiti! Kdor nič ne dela, boče tudi pri nemščini kruha stradal; kdor pa pridno dela, tudi brez nemščine lahko živi!

Da nam le Bog naše polje blagoslovi, nas čisto nič ne skrbi, kam bodemo žito in živino prodajali. Ako Nemci od nas ne bodo hoteli kupovati, ker ne znamo nemški, — živijo na svetu še drugi ljudje, ki se lepe živine in lepega žita ne branijo kupiti! Pa celó koroški visoko-nemški in liberalni gospodje, ki toliko tiščijo na nemščino, se ne branijo kupovati od čisto slovenskih kmetov, da je le blago lepo in dobro.

To opazujemo zlasti ob tržnih dnéh po naših mestih in trgih, ko prav najliberalnejši in skrajno nemški meščani ter trgovci svoje blago Slovincem hvalijo in ponujajo v slovenskem jeziku!!

V ostalem bi pa naši visoki liberalni gospódi bolje kazalo skrbeti za-se, namesto da nam tako nadležno vsiljujejo svojo nemščino. Je čisto nepotrebno, da nam Nemci vsiljujejo svojo nemščino, češ, da le oni od nas kupujejo in da mi zato take-rekoč od njih milosti (?) živimo!

Ta je pač čisto bosa! Če nemški mesar slovenskemu kmetu denar dá, mora mu kmet zato vola dati! Kaj je potem Slovenec zastoj dobil??

Pozabiti se pa tudi ne sme, da zlasti po mestih živi dosti nemških družin, ki živijo od državne blagajnice, v katero plačujejo tudi slovenski kmetje. Če tak uradnik od Slovence kupuje, dá mu le tisti denar nazaj, katerega je prej kmet v davkarijo nesel. Ali tedaj nimajo Slovenci več pravice, nemškim uradnikom očitati, da oni tudi od Slovencev živé?!

Ne tajimo, da je znanje nemščine koristno; kajti dobro vémo, kolikor jezikov kdo zná, toliko ljudij velja! Ali neobhodno potrebno znanje nemščine za slovenskega kmeta i na Koroškem nikakor ni! Vedeli bi, čemu kmet pri obdelovanju svojega polja potrebuje nemščine?!

Zato se bodemo pa tudi vstrajno in z vsemi postavnimi pomočki branili zoper to, da se slovenskemu ljudstvu po ljudskih šolah vsiljuje nemščina, a v nemar pušča materinščino! Storili bodemo to tem bolj, ker se baš po nemščini razširjajo med slovenskim ljudstvom pogubonosni nazóri in razvade nemškega „liberalizma“, ki hoče svobodo le za Nemce, a za Slovence hlapčevstvo! —rn.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. novembra.

(Presvetla cesarica) se boče nekda v prvi polovici prihodnjega meseca vrnila iz Egipta; presvetli cesar pa se je naproti peljal do Miramara, kjer vladarska dvojica ostane dva ali tri dni, potem pa se skupaj odpelje na Dunaj.

(Izdajateljstvo našega lista) prevzame z današnjim dnem preč. g. dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja.

(„Mladoslavenski meeting“.) Graška „Tagespost“ je predčeraj priobčila brzojavko iz Ljubljane, da „mladoslavenski“ krogi nameravajo sklicati meeting, ki naj prisili slovenske državne poslance, da se odpovedó mandatam, in da pojdetá te dni dva mladoslavenska prvaka v Zagreb, kjer se dogovorita s straško prava o skupnem jugoslavenskem programu na državnopravni podlagi.“ Tudi praška „Politik“ in nekateri drugi listi so objavili poročila, da „mladoslavenski“ krogi agitujejo za to, da slovenski državni poslanci odlože mandate. Včera-

šnji „Slov. Narod“ pa imenuje brzojavko v graškem listu „gorostasno neumno, zajedno izvirno perfidno“. Tudi mi smo tega mnenja, da bi bil tak meeting „gorostasna neumnost“, kajti narodno-napredna stranka sama dobro vé, da bi slovenski državni poslanci ne ustregli taki posamezni izjavi izvoljenega kroga njihovih ožjih somišljenikov.

(Č. Gosp. Matija Kolar,) stolni v. karij in začasni veroučitelj na tukajšnji c. kr. moški in ženski pripravnici, je dobil župnijo pri Devici Mariji v Polju pri Ljubljani.

(Gosp. Fran Tomšič), inženir in stavbeni podjetnik na Dunaju, daroval je letos že drugič 5 gld., skupaj torej 10 gld., „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“. Iskrena mu hvala!

(Gosp. Josip Mantuani), znan slovenski vseučilišnik na Dunaju, imenovan je rednim članom c. kr. zavoda za preiskovanje avstrijske zgodovine na dunajskem vseučilišču.

(Podpornemu društvu za slov. visokošolce) na Dunaju so po g. A. Štritofu, gimnaz. učitelju v Ljubljani, darovali naslednji gg.: V Ložu in Starem Trgu c. kr. notar Fr. Strašek 5 gld., Fr. Peče, trgovec, 3 gld., trgovec A. Zakrajšek in Ivan Benčina po 2 gld., trgovci J. Štritof, Mat. Tomec, Fr. Perušek in učitelj M. Poklukar po 1 gld.; dalje v Ljubljani gg.: Dr. L. Požar 5 gld., S. Rutar 3 gld., Rud. Jeglič, dr. Tekavčič in A. Štritof po 1 gld., trgovec v Novi Vasi gosp. L. Sevar 3 gld., vesela družba pri g. Gregoriču v Pudobu 2 gld., vkupe 32 gld. Vsem dobrotnikom, osobito g. nabiratelju A. Štritofu izreka odbor v imenu ubožnih visokošolcev srčno zahvalo.

(Koncertno soareje) nameravajo v kratkem prirediti g. koncertni mojster H. Baudis, g. pianista Karol Hoffmeister in operni pevec g. Fran Bučar, in sicer s posebnim ozirom na proslavo Mozartove smrti s klasičnim programom.

(„Le Moniteur de Rome“ o skupnem pismu avstrijskih škofov.) Vatikansko glasilo pozdravlja s posebno radostjo najnovejše pastirsko pismo avstrijskih škofov ter je imenuje „un acte de courage et de sens politique“. Med drugim pravi: „Ni nam pač potreba še posebej označevati važnosti in pravega apostolskega duha tega pisma. To pismo je čin srčnosti in politične razumnosti. Dasi sedaj razmere v parlamentu niso posebno ugodne, vendar avstrijski škofje ne nehajo zahtevati pravic cerkve do šole. In to so v resnici svete pravice. Cerkev ne krati državi njenih pravic. Zakaj bi pač država meni nič tebi nič rušila pravice cerkve. — Tako vstrajno delovanje boče naposled vendarle gotovo doseglo poljne uspehe. Vzlasti pohvalno pritrjujemo predlogu za ustanovitev katoliškega vseučilišča. To bo krona delovanju za katoliško šolstvo.“ — Imenovani list hvali nadalje vzlasti oni oddelek v pastirskem listu, ki s toliko udanostjo govori o papežu, ter dostavlja, da je vzlasti to pomenljivo, ker z Dunaja pribajajo ti glasovi. — „Moniteur“ tudi poroča, da je papež Leon XIII. kupil za Vatikan znamenito knjižico knezov Borghese. Ta knjižica brani vzlasti dragocene zgodovinske spomenike ter je bila dosedaj le malokomu pristopna. S tem se je zopet z izrednimi deli obogatila vatikanska knjižnica in ta dela bodo vsled skrbljivosti Leona XIII. pristopna vsakemu učenjaku. — Taka katoliška cerkev še vedno pospešuje védo. In vkljub temu mnogi talmi-učenjaki skušajo napraviti neko umetno nasprotje med katoliško vero in med vednostjo. Pač prazno delo!

(Odlikovanje.) Presvetli cesar je podelil tajniku na dvoru nadvojvode Ferdinanda, velikega vojvode toskanskega, Blažu Bogdanu, viteški križec Fran-Josipovega reda. Gosp. Bogdan je rodom Dubrovčanin, odličan pedagog in je poučeval toskanske prince v hrvaškem jeziku.

(Poroka.) Poročil se je danes gospod Leopold Schleyer, c. in kr. stotnik v generalnem štabnem koru v Přemyslu, z gspč. Izabelo Ahačičevo, hčerjo g. dr. K. Ahačiča v Ljubljani.

(Imenovanje.) Sodniški kanclist v Ajdovščini, g. Oskar Schrey, je imenovan kanclistom pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Trstu.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je doposlala dné 15. t. m. ustanovljena — sedaj najmlajša nje podružina „Laški Trg in okolica“ že koj dné 18. t. m. znamenito svoto 130 gld. Slava!

(Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem) vabi na javni shod, ki se boče vršil v ponedeljek, dné 30. novembra t. l., pri Fari poleg Prevalj v gostilni gospe

Marije Ehleitner. — Vrsta govorov: 1. Nagovor in pozdrav predsednika in poročilo o delovanju v deželnem zboru. 2. Poročilo o društvenem delovanju in o sedanjem političnem položaju. 3. Govor: Razprava o ljudski šoli v državnem zboru in važnost občinskih volitev. 4. Poročilo deputacije, ki se je 17. in 18. novembra t. l. predstavila gg. ministrom na Dunaju. 5. Poučni govor, razni nasveti in vpisovanje novih udov. Začetek ob polu 4. uri popoldne. Po zborovanju prosta zabava s petjem, deklamacijami in govori. — K temu shodu so uljudno vabljeni vsi udje katoliško-političnega in gospodarskega društva in tisti slovenski rodoljubi, ki želijo društvu pristopiti in smejo od udov vpeljani biti.

ODBOR.

(Resnicoljubnost nemško-liberalnih listov.) Iz Celovca se nam piše: Znano je, da je sl. c. kr. okr. glavarstvo v Beljaku zabranilo shoda podružnic sv. Cirila in Metoda na Bistrici v Ziljski dolini in na Ledenicah in se shoda torej nesta vršila. Vendar je tukajšnji resnicoljubni (?) liberalni list vedel podrobnosti o teh shodih, ki se nesta vršila, in tako se je zopet enkrat grozno opekel. A to mu še ni bilo dovolj. Znani Dobernik poroča zopet v zadnji številki o takem shodu na Bistrici, ki se ni vršil. Kvasi celo, da je prišel k temu shodu „neki slovenski voditelj iz Ljubljane in tam najet živinozdravnik, ki je imel predavanje“, in da je „počastil zborovanje c. kr. komisar, kateri je vsled političnih hujskajočih govorov moral shod razpustiti“. To poroča o „shodu“, katerega ni bilo. Ni čudno torej, da javnost drugače sodi o naših razmerah, kakoršne so v istini. —rn—

(Občinske volitve na Koroškem.) Ta mesec vrše se na Koroškem občinske volitve, ki so zelo velikega pomena za koroške Slovence. Dozdaj nam je izid volitev znan iz teh-le občin: Po srđitem, težkem volilnem boju zmagala je slovenska stranka sijajno v Kotmarj Vasi v 2. in 3. volilnem razredu. Akopram je iz nasprotnikov sestavljena komisija zavrgla pet pooblastil naše stranke, prodrli so so naši z osmimi odločno narodnimi odborniki, tako, da liberalnim nemškutarjem preostajajo le štirje odborniki iz prvega razreda. Slava vrlim in neustranjenim slovenskim volilcem! — Na Žihpoljeh propadla je slovensko-narodna stranka po zvijačah nemških liberalcev, ki so napravili pomanjkljiv volilen imenik in z močnim pritiskom, strahovanjem itd. vplivali na volilce. Celó med volitvijo samo vršile so se velike nerednosti, in le s silo posrečilo se je nasprotnikom, zmagati v vseh treh oddelkih, le v tretjem razredu prišlo je do srečkanja za tri odbornike; tako sta prišla tudi dva Slovenci v odbor. Zoper nepostavno postopanje pri tej volitvi pritožili so se slovenski volilci pri visoki c. kr. deželni vladi, pa doslej še niso dobili odgovora. — Tudi v Vetrinjah poleg Celovca, kjer smo Slovenci zmagali pri zadnjih državnozbornih volitvah, šla je naša katoliško-slovenska stranka zoper nemškutarsko-liberalno v volilno borbo. Vkljub hudemu nasprotnemu pritisku (največ vpliva ima mogočna tovarna Morova) prodrli je slovenska stranka z dvema odbornikoma in tremi namestniki. Slava! —rn—

(S Koroškega) se nam piše: Ljudska šola na Bistrici v Rožni dolini ima tri razrede. Prvi razred obiskuje 47, drugi 36, in tretji le 26 učencev. Sicer ima učitelj v svojem razredu tudi s temi učenci mnogo truda, če hoče doseči poveljne vspehe, vendar je mnogo šol po Slovenskem, ki štejejo po 100 in

celo po 200 otrok v posameznih razredih, a nihče se ne zmeni, da bi se napravilo več razredov. Morda zato, ker so slovenski otroci.

Telegrami.

Dunaj, 24. novembra. Danes zvečer je bila obravnava o Plenerjevem predlogu. Finančni minister dr. Steinbach je obširno govoril proti predlogu in obljubil, da bode vlada sama pričetkom prihodnjega zasedanja predložila nasvete o znižanju davkov malih davkoplačevalcev. Ko bi se sprejel Plenerjev predlog, bil bi primanjkljaj neizogiben. Med debato je poslanec Javorski nasvetoval, naj se Plenerjev predlog vrne davčnemu odseku, a ta nasvet je bil odklonjen s 166 proti 126 glasovom. Na to se je pričela nadrobna debata o Plenerjevem predlogu.

Dunaj, 25. novembra. Poročilo budgetnega odseka avstrijske delegacije izraža upanje, da se bode trajno odstranila nevarnost vojske, katero nihče ne želi, in da vsi krogi pozdravljajo cesarjevo željo, naj bi ponehale skrbi in bremena negotovega miru, pritrjuje obnovitvi trodržavne zveze in zblizanju ostalih konservativnih držav, kakor tudi javnim izjavam ministra Kalnoky-ja o nesebični avstrijski politiki na vzhodu. Poročilo imenuje položaj relativno poveljen, naglašja potrebo močne armade, prizna Kalnoky-jevo politiko kot pravo in mu izraža popolno zaupanje, kakor tudi zahvalo za zasluge povodom njegove desetletnice.

Pariz, 25. novembra. „Figaro“ nabira prostovoljne doneske, s katerimi naj bi se pokrili pravní troški nadškofa v Aixu,

Piccoli-jeva tinktura za želodec je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov vrejšajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Cena steklenici 10 kr. (300—241)

Tuji.

23. novembra.

Pri **Malléu**: Lunzer, Harner, Schott, Vinzl, Tempes, trgovci; Reich, Rudolf, potovalec, z Dunaja. — Rossaner, trgovec; Anton, tajnik, in Schilder, nadzornik, iz Grada. — Dr. Odendak iz Monakovega. — Ebner, zasebnik, iz Bistric. — Barbin, zasebnik, z Reke. — Pamer uradnik, iz Trsta. — Wehrhan iz Celja. — Wirth, potovalec, iz Nemške Vasi. — Weiss, trgovec, iz Budimpešte.

Pri **Stonu**: Brady iz Požuna. — Faell, zasebnica; Nowotny, instalatér; Goldstein, gledališki igravec; Berger, Rosenbaum, Pitschmann, Sopper, trgovci, z Dunaja. — Schwentner in Zeunik iz Brežje. — Zupan, izdelovalec orgel, iz Kamne Gorice. — Morawetz, železniški nadzornik, iz Beljaka. — Aljančič, župnik, iz Dobrave. — Ferling, posestnik iz Šmarija. — Domiceij iz Št. Vida. — Rocco, trgovec, iz Pulja. — Bettheim, trgovec, iz Vel. Kaniže. — Berger, trgovec, iz Budimpešte.

Uradne in trgovske **KOVERTE** s firmo priporoča **KAT. TISKARNA** v Ljubljani.

Št. 20.911.

Ustanova.

(1465) 3-3

Katarine Warnuss-ove ustanovo za vzgojo deklic v znesku 126 gld. na leto, podeliti je za dōbo treh let, t. j. za 1892., 1893. in 1894. leto dvema deklicama, ki ste ustanovnici v sorodu ali pa, ko bi takih ne bilo, dvema hčerama ljubljanskih meščanov. Prošnje vložiti je do 10. decembra letos pri podpisnem uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dne 9. novembra 1891.

Dunajska borza.

Dne 25. novembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	90 gld. 10 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	89 " 75 "
Zlata renta 4%, davka prosta	107 " 60 "
Papirna renta 5%, davka prosta	101 " 45 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1003 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	268 " 50 "
London, 10 funtov strl.	118 " — "
Napoleonondor (20 fr.)	9 " 36 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 61 "
Nemških mark 100	57 " 97 1/2 "

Dne 24. novembra.

Ogerska zlata renta 4%	102 gld. — kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 " 35 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	133 " 75 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	145 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	180 " 50 "
Zastavna pisma avstr. oer. zem. kred. banke 4%	96 " 25 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2%	100 " — "
Kreditne srečke, 100 gld.	183 " 25 "
St. Genois srečke, 40 gld.	61 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20 gld. 50 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	16 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	19 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	59 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	51 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	144 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2742 " 50 "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 " 25 "
Papirni rubelj	1 " 13 1/2 "
Laških lir 100	45 " 50 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, L. Wollzeile št. 10. Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize. Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo: 4% gališke propinacijske zadolžnice. 4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercialne banke. 4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo. Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

150.000 goldinarjev se more dobiti s **promeso iz 1864. l.** ki velja cela 4 1/2 gld., polovica 2 1/2 gld in 50 kr. kolek. Žrebanje dne 1. decembra!

Pri **Južnem kolodvoru**: Eadenšeg iz Pulja. — Majaron iz Borevnice. — Pungerear in Fratar, posestnika, iz Mokronoga. — Gastel, potovalec, iz Trsta. — Prezelj, trgovec, z Notranjskega. — Toman, potovalec, iz Ptujja. Pri **avstrijskem caru**: Ramer, urar, iz Trsta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
24	7. u. zjut.	732.6	6.2	sl. vzh.	dež	6.50
	8. u. pop.	733.5	6.4	sl. jvzh.	oblačno	
	9. u. zveč.	733.9	5.6	sl. vzh.	dež	
Srednja temperatura 6.1°, za 2.2° nad normalom.						

Sv. Nikolaja in Božična darila.

Spodnja krila (kitlje) iz sukna in volne, pletene trikot-jopice in trikot-obleko za otroke se dobê cenó pri (1472) 2-1 **MARIJI PODKRAJŠEK**, Špitalske ulice.

Najnižje cene. Največji izbor. Skrbno izdelovanje. Preobleke. Popravila. **L. Mikusch**, tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15. (88)

Za osnovo glavnice posebno pripravna **4 1/2% zastavna pisma** avstrijske osrednje zemlj. kreditne banke. pripoznana postavno kot sirotinskovarna in jamčevine zmožna. Ista so zavarovana po pravilih s hipotekarnimi terjatvami in vrhu tega je porok za nje akcijska glavnica štirih milijonov goldinarjev. Obresti teh zastavnih pisem so brez davkov. Ta zastavna pisma prodajamo brez upravnine po uradnem borznem kurzu. **Wechselstuben-Aactien-Gesellschaft WIEN, Wollzeile 10., MERCUR WIEN, Strobelg. 2.**